

Valvontaeläinlääkäri viran perustaminen

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 26.08.2025 § 42

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa on kaksi valvontaeläinlääkäri virkaa. Toinen viroista on valvontaeläinlääkäri ja vastaavan eläinlääkäri yhdistelmävirka, joka on perustettu kesäkuussa 2022 täydentämään resurssivajetta. Lisäresurssista huolimatta kaikkia lakisäätteisiä tehtäviä ei saada nykyisellä resurssilla hoidettua. Valvontaeläinlääkäri resurssi on nykyisellään 1,5 htv:tä, kun resurssilaskelman mukaan tehtäviin tarvittaisiin 2,75 htv:tä. Yksikköön esitetään perustettavaksi yksi uusi kokoaikainen valvontaeläinlääkäri virka, jolloin valvontaeläinlääkäriresurssi olisi 2,5 htv:tä. Uuden viran myötä valvontaresurssivajetta olisi edelleen yhteensä noin 0,25 htv:tä.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluissa ei ole erillistä hygieenikkoeläinlääkäri virkaa, vaan valvontaeläinlääkärit hoitavat sekä valtion virkatehtäviä että kunnallisia elintarvikevalvonnan tehtäviä. Resurssilaskelman mukaan tarvittavasta valvontaeläinlääkäriresurssista 2,15 htv:tä koskee valtion valvontatehtäviä ja 0,6 htv:tä kunnan valvontatehtäviä. Valtio maksaa valtion virkatehtävistä kunnalle korvauksen ja kunnan elintarvikevalvonnasta peritään valvontamaksuja asiakkailta. Aluehallintovirasto on antanut puoltavan lausunnon uuden valvontaeläinlääkäri viran perustamisesta. Lausunnossa on todettu myös, että resurssilaskelmassa on joidenkin tehtävien osalta aliarvioitu resurssitarvetta. Vuoden 2026 alussa voimaan astuvan aluehallintouudistuksen myötä on odotettavissa, että aluehallintoviraston tehtävistä osa siirtyy edelleen kunnallisille viranhaltijoille.

Valtion/kunnan valvontatehtävä	Valvontatehtävä	Resurssitarve henkilötyövuosina (htv)	
Valtio	Eläinten hyvinvoinnin valvonta (sis. eläinkuljetusten valvonta)	1,6	Valtion valvontatehtävät yhteensä 2,15 htv
Valtio	Eläinten terveyden valvonta (sis. tuonti- ja vientivalvonta)	0,2	
Valtio	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	0,2	
Valtio	Sivutuotevalvonta	0,1	
Valtio	Vierasaine- ja lääkekirjanpidonvalvonta	0,05	
Kunta	Hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen (laitosten) valvonta	0,2	Kunnan valvontatehtävät yhteensä 0,6 htv
Kunta	Eläinperäisen alkutuotannon valvonta	0,4	
Yhteensä		2,75	

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:n mukaan valtion varoista maksetaan kunnalle korvaus 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Näitä tehtäviä ovat eläinten hyvinvoinnin valvonta (sis. eläinkuljetusten valvonta), eläinten terveyden valvonta (sis. tuonti- ja vientivalvonta), eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta, sivutuotevalvonta sekä vierasaine- ja lääkekirjanpidonvalvonta. Eläinsuojeluvalvonta tehdään pääsääntöisesti parityöskentelynä.

Valtion maksaman korvauksen perusteena ovat kunnalle aiheutuvat välittömät kustannukset. Valtio korvaa valvontaeläinlääkärin palkkauskustannuksia kunnalle Valtioneuvoston eläinlääkintähuollosta annetun asetuksen 1031/2009 3 §:n mukaisesti. Palkkauskustannus sisältää lisäksi henkilösivukulut. Vuoden 2024 tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden toteuman perusteella nykyisellä valvontaeläinlääkäriresurssilla valtion korvaama osuus on noin 100 000 euroa vuodessa ja menot noin 192 000 euroa, jolloin alijäämä on 92 000 euroa. Tämä ns. alijäämä on kustannus valvontaeläinlääkärien suorittamasta kunnan elintarvikevalvonnan tehtävistä. Valvontaeläinlääkärien suorittamia kunnan elintarvikevalvontaan kuuluvia tehtäviä ovat hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen (laitosten) valvonta ja eläinperäisen alkutuotannon valvonta. Kunnan elintarvikevalvonnasta saadut tulot ovat olleet vuosittain noin 5 000 euroa.

Uuden viran perustamisen myötä valtion maksama kustannusosuus kasvaisi noin 170 000 euroon eli noin 70 000 euroa. Toimintamenojen lisäys olisi noin 100 000 euroa (henkilöstökulut 85 000 euroa ja palvelujen ostot 15 000 euroa). Alijäämä kasvaisi siis 30 000 euroa aikaisempaan verrattuna. Kustannus jakautuu sopimuskuntien kesken yhteistoimintasopimuksen asukasluvun suhteessa. Laskelmassa ei ole huomioitu valvontaeläinlääkärien elintarvikevalvonnasta saatuja tuloja, jotka myös hieman kasvaisivat resurssin lisääntyessä.

	1,5 HTV	2,5 HTV	Muutos
Valtion kustannusosuus	100 000	170 000	70 000
Toimintakulut	-192 000	-292 000	-100 000
Alijäämä	-92 000	-122 000	-30 000

Virka esitetään avattavaksi 1.10. alkaen, jotta valvonnan työjonoa saataisiin purettua mahdollisimman pian. Yhdistelmäviran vastaavan eläinlääkärin resurssista ei voida kompensoida resurssivajetta, koska vastaavan eläinlääkärin tehtäviin tulee syksyn aikana kulumaan vielä merkittävästi normaalia enemmän työaikaa uuden 1.1.2026 voimaan tulevan eläinlääkintähuoltolain valmistelutyön vuoksi.

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus tämän osalta siten, että eläinsuojelun toimintamenot kasvavat 24 800 euroa (palkkakulut 17 500 euroa, palkkojen sivukulut 3 500 euroa, palvelujen ostot 3 800 euroa) ja tulot valtiolta kasvavat 17 500 euroa eli nettomenot kasvavat noin 7 300 euroa loppuvuoden osalta. Kustannuslisäys tarkoittaa Saarijärven kaupungin osalta noin 2 400 euroa, Viitasaaren kaupungin osalta noin 1 600 euroa, Pihtiputaan ja Karstulan kuntien osalta noin 1 000 euroa sekä Kinnulan, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien osalta alle 500 euroa.

Oheismateriaali:

- Resurssiselvitys
- Aluehallintoviraston lausunto

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta päättää perustaa uuden valvontaeläinlääkärin viran 1.10.2025 alkaen.

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus siten, eläinsuojelun toimintamenot kasvavat 24 800 euroa (palkkakulut 17 500 euroa, palkkojen sivukulut 3 500 euroa, palvelujen ostot 3 800 euroa) ja tulot valtiolta kasvavat 17 500 euroa eli nettomenot kasvavat noin 7 300 euroa loppuvuoden osalta.

Uuden valvontaeläinlääkärin rekrytointi pyritään aloittamaan mahdollisimman pian.

- - -

Tämän asian alussa keskusteltiin lautakunnan varajäsenen Kristiina Kahilan esteellisyydestä osallistua asian käsittelyyn, koska hän toimii maatalousyrittäjänä. Lautakunta katsoi, ettei maatalousyrittäjänä toimiminen ole sellainen esteellisyysperuste ettei voisi osallistua asian käsittelyyn.

Keskustelun kuluessa tuli esille, että edellinen lautakunta on aiemmassa kokouksessaan tehnyt valvontaeläinlääkärin viran perustamisesta hylkäävän päätöksen.

Lasse Sauramäki esitti, että asia palautetaan valmisteluun lisäselvitystä varten. Titta Jäppinen kannatti esitystä.

Päätös

Lautakunta päätti, että Kristiina Kahila ei ollut esteellinen tämän asian käsittelyyn. Lisäksi lautakunta päätti yksimielisesti, että asia palautetaan takaisin valmisteluun lisäselvitystä varten.

Merkitään pöytäkirjaan, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuollon yksikön päällikkö Matti Nyberg oli tämän asian osalta lautakunnan kuultavana teams-yhteyden välityksellä klo 15.13 – 15.33.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

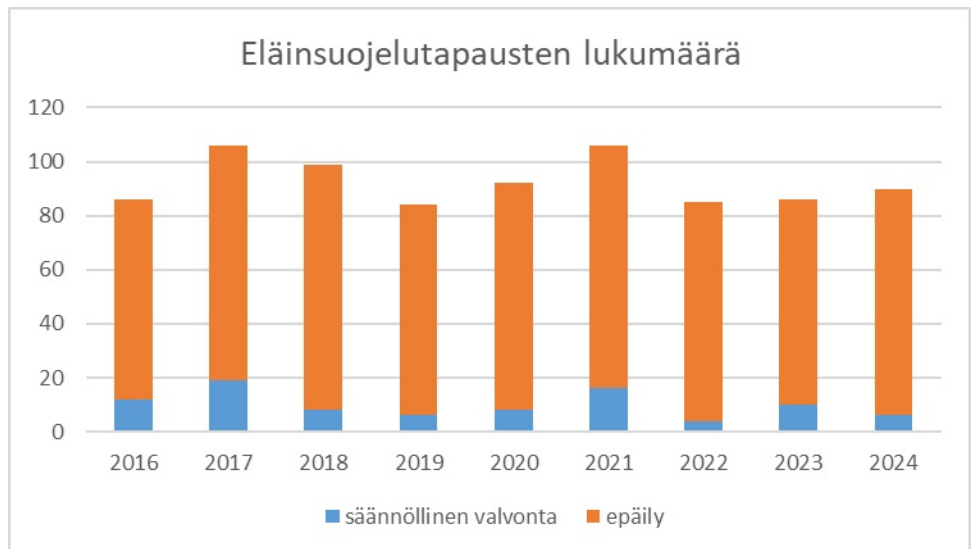
Toimenpiteet

Ote jatkokäsittelyyn ympäristölautakunta

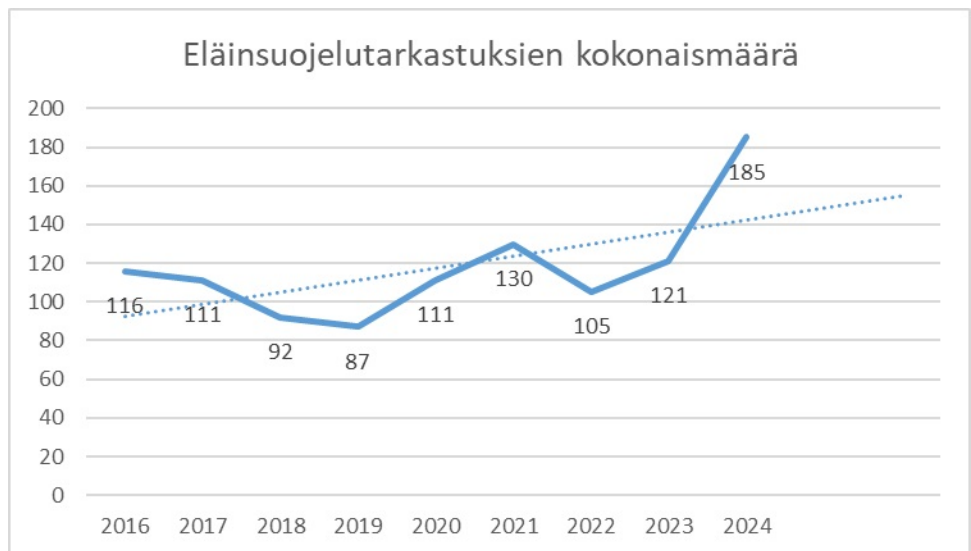
Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 30.09.2025 § 60
321/01.01.00/2025

Ympäristölautakunta palautti asian valmisteluun ja pyysi lisäselvitystä siitä, miten tuotantoeläintilojen väheneminen vaikuttaa valvontaeläinlääkärin työmäärään.

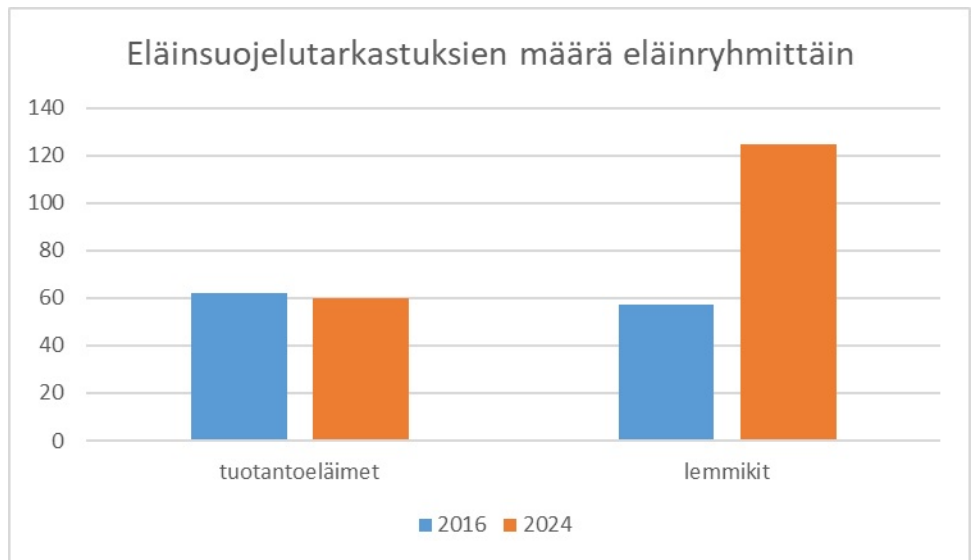
Eläinsuojelutapausten määrä on pysynyt likimain samalla tasolla tarkastellulla ajanjaksolla (2016-2024).

Toteutuneiden eläinsuojelutarkastusten määrä on riippuvainen käytävissä olevasta henkilöresurssista. Kun resurssia on ollut enemmän käytävissä, on myös tarkastusmäärä kasvanut. Yhteistyö Laukaan ympäristöterveydenhuollon yksikön kanssa alkoi vuoden 2019 jälkeen, mikä lisäsi käytävissä olevaa resurssia. Kesäkuusta 2022 alkaen henkilöresurssi kasvoi uuden valvontaeläinlääkärin viran myötä (0,8 htv). Kun resurssia on ollut paremmin käytävissä, valvontaa on pystynyt kohdistamaan paremmin ja suorittamaan tehokkaammin, jolloin jatkovalvonta ei ole viivästynyt. Kuitenkin valvontatyötä jää tekemättä merkittäviä määriä vuosittain.

Tuotantoeläintilojen määrän väheneminen ei näy pienempänä tarkastusmääränä. Vuodesta 2016 vuoteen 2024 mennessä tuotantoeläintiloille kohdistuneet tarkastukset eivät ole vähentyneet, vaikka tiloja on lopettanut samaan aikaan. Seura- ja harrastuseläimiin kohdistuvat tarkastukset ovat kaksinkertaistuneet samalla ajanjaksolla.

Ruokaviraston raportoi vuosittain valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvonnasta. Tuoreimmassa raportissa (Eläinten hyvinvoinnin valvonta 2024, 27.6.2025) on kuvattu kuntien valvontaeläinlääkäriresurssien kasvua seuraavasti: "Tällä hetkellä (toukokuussa 2025) kunnan valvontaeläinlääkärien virkoja on perustettu 119,6 kpl (2024 111,6 kpl, 2023 102,1 kpl, 2022 90,5 kpl, 2021 76,5 kpl, 2020 74,5 kpl), joissa hoidetaan noin 107,3 henkilötyövuoden verran valtion valvontatehtäviä (2024 noin 95 htv, 2023 noin 86 htv, 2022 noin 79 htv, 2021 noin 69 htv, 2020 noin 64 htv). Tästä pelkkään eläinten hyvinvointivalvontaan käytettiin viime vuonna noin 81 htv:tä (2023 71 htv, 2023 71 htv, 2022 65 htv, 2021 60,5 htv ja 2020 58 htv)." Valvontaeläinlääkärien virkojen määrä on siis kasvanut viidessä vuodessa noin 60 %. Kyse on siten selvästi valtakunnallisesta trendistä valvontaeläinlääkärien työn määrän kasvussa ja tarpeesta lisätä henkilöresurssia. Merkittävä osuus, noin 68 %, valvontaeläinlääkäreiden työmäärästä kohdistuu eläinten hyvinvoinnin valvontaan, mikä taas edelleen painottuu lemmikkieläimiin. Raportissa todetaan valvontojen kohdistumisesta seuraavaa: "Pääosa valvunnoista oli epäilyyn perustuvia valvontakäyntejä, 5 406 kappaletta. Epäilyyn perustuvilla valvontakäynneillä epäkohtia havaittiin noin 47 %:lla valvontakäynneistä. Eläinlajikohtaista tarkastelua ei pysytä tekemään samalla tavalla kuin edellisinä vuosina, mutta edelleen on nähtävissä, että tarkastukset painottuvat vahvasti seura- ja harrastuseläimiin." Resurssien puutteen vaikutuksista raportissa todetaan seuraavaa: "Valvontaresurssien riittämättömyys voi viivästyttää uusintatarkastuksia, mikä lisää riskiä, että havaitut puutteet jäävät korjaamatta. Tämä puolestaan altistaa eläimet pitkittyneille hyvinvointiongelmille, kun laiminlyönnit jatkuvat tai kehittyvät uusiksi." Raportissa todetaan myös, että: "Nautatilan eläinten lukumäärällä oli tilastollisesti merkitsevä yhteys valvontatulokseen. Mitä vähemmän tilalla oli eläimiä, sitä suurempi riski oli laiminlyönnille. Havaintoa selittänee suurempien tilojen ammattimainen ja sen myötä lähtökohtaisesti suurempi tietotaito eläintenpidosta." Pohjoisen Keski-Suomen alueella on vain muutamia suuria (yli sata lypsävää) eläintiloja.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen ja Laukaan yhteistoiminta-alueen kesken on käynnistetty neuvottelut mahdollisesta Laukaan alueen liittymisestä ympäristöpalveluihin. Koska neuvottelut ovat vasta käynnistyneet, on tarkoituksenmukaista avata neuvottelun aikana perustettava virka määräaikaisena. Määräaikaisuus mahdollistaa resurssien tarkastelun kokonaisuutena, mikäli liittyminen tapahtuu. Liittymisen on mahdollista tapahtua aikaisintaan vuoden 2027 alusta, joten

määräaikainen virka perustettaisiin vuoden 2026 loppuun. Määräaikainen virka on huomioitu talousarvioehdotuksessa 2026.

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta päättää perustaa määräaikaisen kokoaikaisen valvontaeläinlääkärin viran. Virka perustetaan määräaikaisena ajalle 1.11.2025–31.12.2026. Ennen määräaikaisuuden päättymistä tarkastellaan resurssitarvetta uudelleen ja huomioidaan mahdollinen yhteistoiminta-alueen laajentuminen sekä samassa yhteydessä siirtyvät resurssit.

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään muutosehdotus tämän osalta siten, että eläinsuojelun toimintamenot kasvavat 16 500 euroa (palkkakulut 11 700 euroa, palkkojen sivukulut 2 300 euroa, palvelujen ostot 1 700 euroa) ja tulot valtiolta kasvavat 11 000 euroa eli nettomenot kasvavat noin 5 500 euroa loppuvuoden osalta. Kustannuslisäys tarkoittaa Saarijärven kaupungin osalta noin 1 800 euroa, Viitasaaren kaupungin osalta noin 1 200 euroa, Pihtiputaan ja Karstulan kuntien osalta noin 750 euroa sekä Kinnulan, Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien osalta 200–300 euroa.

- - -

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja antoi kokouksessa seuraavan päätösehdotuksen:

Asia poistetaan kokouksen käsittelystä jatkovalmistelujen vuoksi.

Päätös

Lautakunta päätti, että asia poistetaan kokouksen käsittelystä esittelijän ehdotuksesta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet